

3. Коренева І.М. Система підготовки майбутніх учителів біології до реалізації функцій освіти для сталого розвитку: монографія. Суми, 2019. 526 с.

Тетяна Коршевнюк,
*канд. пед. наук, старший науковий співробітник,
Інститут педагогіки НАПН України*

СКЛАДНИКИ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «ПІЗНАЄМО ПРИРОДУ»

Навчально-методичне забезпечення (НМЗ) авторського інтегрованого курсу «Пізнаємо природу» включає нормативні, навчальні й методичні матеріали (друковані й електронні видання та ін.), які пов'язані єдиною дидактичною концепцією й призначені для ефективної організації освітнього процесу, орієнтовані на реалізацію компетентнісного потенціалу природничої освітньої галузі й досягнення результатів, визначених Державним стандартом базової середньої освіти.

Нормативним складником НМЗ інтегрованого курсу «Пізнаємо природу. 5-6 класи» є модельна навчальна програма курсу, в центрі якого – способи набуття і використання учнівством знань про природу індивідуально і/або спільно з іншими [1]. Мета й завдання вивчення курсу, зазначені у вступній частині програми, мають дитиноцентрований характер, узгоджуються з державним стандартом, законодавчими й нормативними документами про освіту. Навчальний матеріал, включений до пропонованого змісту, пов'язаний з вивченням важливих питань, як-от сталий розвиток, речовини й матеріали щоденного вжитку й використовувані в різних галузях виробництва, джерела енергії, запобігання ризикам, природо- і здоров'язбереження, взаємозв'язок науки, техніки й технологій.

Складники навчально-методичного забезпечення, створені відповідно до модельної навчальної програми, – підручники, робочі зошити й навчальний посібник «Мої досягнення: зошит для самооцінювання і перевірних робіт». Як і в програмі, зміст кожного з них структурований за темами: «Вчимося досліджувати природу», «Досліджуємо тіла, речовини, явища», «Дізнаємося про Землю і Всесвіт», «Вивчаємо живу природу Землі», «Пізнаємо організм людини в його середовищі існування», «Вчимося у природи і дбаємо про її збереження». У кожній темі природничі знання (біологічні, хімічні, фізичні, астрономічні, екологічні, географічні) не лише інтегруються, але й висвітлюються в актуальних контекстах: турбота про довкілля, збереження здоров'я, взаємозв'язок наук про природу з технікою і технологіями. 3-поміж способів діяльності пріоритет надано дослідництву,

роботі з інформацією, навчальній взаємодії з ровесниками і вчителем, розв'язуванню ситуаційних завдань, практикуванню навичок безпечної для здоров'я й довкілля поведінки.

У навчально-методичному забезпеченні особливу увагу приділено ролі природничих наук у розв'язанні особистих і соціально важливих проблем, розвитку в учнівства інтересу до науки і прагнення стати ефективним користувачем її продуктів (інформації, знань, досягнень тощо). Для реалізації видів навчальної діяльності, запропонованих у програмі, навчально-методичне забезпечення містить різноманітні завдання і вправи.

Підручники «Пізнаємо природу» є своєрідною методичною системою розгортання навчального матеріалу на діяльній основі [2, 3]. Кожний параграф містить одне чи кілька дослідницьких завдань, які цілісно забезпечують реалізацію дослідницького підходу в навчанні інтегрованого курсу. У підручниках передбачено роботу учнівства з різними форматами інформації в різних формах, а також систематичну організацію навчальної взаємодії учнів у складі малих груп.

Для учнівства – це цікава навчальна книга про навколишній світ і самовчитель, завдяки якому діти зможуть опанувати знання про природу, способи безпечної взаємодії з нею та успішно застосовувати їх у житті. Для вчителя – гнучкий методичний орієнтир у формуванні ключових компетентностей і наскрізних умінь як обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової середньої освіти

У робочих зошитах, створених у повній відповідності з підручниками, кожне заняття містить завдання для самостійного виконання учнівством індивідуально або в групі [5, 6]. Рубрика зошитів «Працюймо з інформацією» містить завдання для роботи з інформацією у різних формах (текстовою, табличною, графічною та ін.). Умову більшості з цих завдань подано у підручниках. Також є творчі й компетентнісно орієнтовані завдання. У зошиті передбачено оформлення дослідницьких завдань, вміщених у рубриці підручників «Нумо досліджувати» і для цього запропоновано різні способи візуалізації результатів досліджень.

Навчальний посібник «Мої досягнення: зошит для самооцінювання і перевірки робіт» призначений для самооцінювання і перевірки навчальних результатів, яких досягли у пізнанні природи [4]. Посібник складається з двох частин – «Оціни себе» та «Перевір себе». Перша частина посібника є одним з інструментів формуального оцінювання і містить рубрики: «Самооцінювання навчальних досягнень з теми», «Самооцінювання роботи у групі», «Мое найбільше досягнення», «Створюємо підручник самі». Вона допоможе дітям оцінити, як працювалось разом з іншими над виконанням різних завдань. Передбачено, що в рубриці «Мое найбільше досягнення» учні/учениці запишуть, в чому досягнув/досягла найбільших успіхів у пізнанні природи за певною темою, а в рубриці «Створюємо підручник самі»

висловлять власну думку, що та як змінити в тексті, малюнках, завданнях підручника, аби покращити його.

Друга частина посібника «Перевір себе» призначена для проведення підсумкового оцінювання і складається із перевірних завдань до кожної вивченої теми, укомплектованих за двома варіантами. Біля кожного завдання зазначена максимальна оцінка у балах за його правильне виконання. Сумарна оцінка за правильне виконання усіх завдань варіанта перевірної роботи становить 12 балів. На основі отриманих балів ти можеш здійснювати самооцінювання, а потім порівнювати свою оцінку з оцінкою вчительки/вчителя. В кінці перевірної роботи відведено місце для того, щоб вчителька/вчитель поставила/поставив оцінку і прокоментувала/прокоментував її.

Отже, навчально-методичне забезпечення авторського інтегрованого курсу «Пізнаємо природу» створено відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти як за дидактичними принципами, так і за змістом.

Список використаних джерел:

1. Коршевніюк Т.В. Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795). URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/727549>.

2. Коршевніюк Т.В. Пізнаємо природу: підручник інтегрованого курсу для 5-го класу / Т.В. Коршевніюк, О.Г. Ярошенко. Київ, УОВЦ «Оріон», 2022. 256 с.

3. Коршевніюк Т.В. Пізнаємо природу: підручник інтегрованого курсу для 6-го класу / Т.В. Коршевніюк, О.Г. Ярошенко. Київ, УОВЦ «Оріон», 2023. 256 с.

4. Коршевніюк Т. В. Пізнаємо природу. 5 клас: Мої досягнення: зошит для самооцінювання і перевірних робіт / Т.В. Коршевніюк, О.Г. Ярошенко. Київ, УОВЦ «Оріон», 2022. 60 с.

5. Коршевніюк Т. В. Пізнаємо природу. 5 клас. Робочий зошит / Т.В. Коршевніюк, О.Г. Ярошенко. Київ, УОВЦ «Оріон», 2022. 96 с.

6. Коршевніюк Т. В. Пізнаємо природу. 6 клас. Робочий зошит / Т.В. Коршевніюк, О.Г. Ярошенко. Київ, УОВЦ «Оріон», 2022. 96 с.